

Motion till riksdagen 2012/13:K366

av **Bo Bernhardsson och Peter Persson (S)**

Skydd för gemensam egendom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skydd för gemensam egendom.

Motivering

Den privata äganderätten har ett gott skydd i grundlagen. Det gemensamma, offentliga ägandet har det däremot inte. En knapp politisk majoritet kan med ett enkelt beslut sälja ut gemensam egendom, gemensamma tillgångar som byggts upp under årtionden och som i många fall spelar en viktig roll för att bära upp en solidarisk och jämlikhetsinriktad samhällsmodell.

Vi har alltså upplevt hur de borgerliga partierna, eldade av en fundamentalistisk privatiseringsiver och utan föregående konsekvensanalyser i stat och kommun sålt ut sådan gemensam egendom – statliga företag, allmännyttiga bostadsbestånd, apoteksverksamhet, skolor med mera.

Privatisering och ”marknadisering” genomförs också av sådant som är att betrakta som myndighetsutövning. Privatiseringen av bilprovningen är ett exempel på detta.

I mer än ett fall har gemensam egendom, som skolor och förskolor, slumpats bort till ”vrakpriser”. Gemensamt kapital har förskingrats och nya ägare, inte sällan riskkapitalbolag med säte i skatteparadis, har snabbt kunnat berika sig.

Till saken hör att det i de flesta fall är svårt – i vissa fall i praktiken näst intill omöjligt, det gäller till exempel utförsäljning av statliga företag och allmännyttiga bostadsbestånd – för en ny politisk majoritet att ”återställa” det gemensamma ägandet.

Den nyliberalt inspirerade ”Alliansen” må ju ha vunnit sin makt i demokratiska val, men en fråga är om den tydligt sökt och fått mandat för dessa

Fel! Okänt namn på

privatiseringar. En annan fråga är om omfattande privatiseringar som kanske inte kan göras ogjorda skall kunna genomföras av en högst tillfällig opinion.

Privatiseringspolitiken leder så gott som undantagslöst till att redan rika blir ännu rikare och att inkomst-, förmögens- och inflytandeklyftorna ökar.

På de områden som tidigare betraktades som naturliga samhällsmonopol – det gäller till exempel järnvägen, elmarknaden och postverksamheten – har avreglering och privatisering dessutom lett till höjda priser och ökade kostnader för konsumenten.

Grundlagarna skyddar privat egendom. De bör också erbjuda ett bättre skydd än vad som idag är fallet för gemensam egendom. Det är inte demokratiskt rimligt att gemensamt ägande som byggts upp under en lång period kan avyttras så enkelt och lättvindigt som ofta sker.

Det är naturligtvis inte önskvärt att förhindra varje utförsäljning av gemensam egendom, men samtidigt är det nödvändigt att det finns demokratiska mekanismer som försvårar omfattande och ibland i det närmaste oåterkalleliga privatiseringar.

Gemensam egendom måste få ett bättre demokratiskt skydd än som nu är fallet och riksdagen bör fatta beslut om att utreda hur ett sådant förstärkt skydd för gemensam egendom skulle kunna utformas.

Stockholm den 2 oktober 2012

Bo Bernhardsson (S)

Peter Persson (S)